

S P I S Y

vydávané českou sekcí dieces.
komitétu v Českých Budějovicích.
(Vycházejí ročně 4 čísla ve lhůtách libovol.)

Roč. I.

Čís. 3.

Zbrojnice katolická III.

**Může-li katolický rolník býti
členem strany agrární ?**

Na základě činnosti agrárních předáků
a jejich tisku odpovídá Č. Semecký.

Cena 20 h, poštou 25 h.

1908

Nákl. čes. sekce diec.kom. v Č. Budějovicích.
Tiskli Šmíd a Šol. v Týně n. Vlt.

Úvod.

Strana agrární*) slibovala a slibuje venkovskému lidu, že poctivě se starat bude o jeho zájmy. Lid věřil: vždyť na venkově dosud domovem byla poctivost a slovo dané bylo svaté, jako přísaha; a dnes tento venkovský lid s bolestí si to musí říci, že již ani mezi ním není poctivosti — agrárníci našemu venkovu vpálili znamení věrolomnosti a lži.

Slibovali starat se poctivě venkovskému lidu o jeho zájmy hospodářské, slibovali venkovský lid bránit proti přívalu nevěry a zne-mravnělosti, valící se sem z měst, slibovali hájit jeho náboženských práv a říkali, že netřeba zvláštní strany katolické, oni že sami budou na stráži, aby náboženské cítění lidu uráženo a bráno nebylo — a zatím? Tyto řádky dokazují, jak hanebným způsobem agrárníci venkovský lid podvádějí, a to jak v ohledu hospodářském, tak náboženském.

*) povstala r. 1896 z „Vlastenecké hospodářské společnosti“ přičiněním Mladočecha V. Hrubého a Alfonse Šťastného, člověka z církve katolické vystouplého.

Agrárníci roztříštili venkov.

Vytýká se od agrárníků straně katolické, že tříští síly venkova, což se tímto dokládá:

15. května 1903 na sjezdu rolnictva agrární výkonný výbor slíbil a učinil čestné prohlášení, že agrární strana bude šetřiti náboženského přesvědčení katolického rolnictva a že ze Sdružení katol. rolnictva povolá do výkonného výboru agrární strany 2 členy a do Sdružení čes. zemědělců rovněž 2 katol. rolníky. Proto 17. května 1903 usnesli se v Sel. Listě katol. rolníci na základě agrárního prohlášení, aby všichni členové Sdružení katol. zemědělců přihlásili se ke Sdružení čes. zemědělců. — Agrárníci (rozuměj vždy předáci agrární) slib nedodrželi a nikoho nepřijali. Ano poslanec Prášek popřel, že v té věci vyjednával (s. pp. M. Zárubou a Fr. Šafránkem). 28. listopadu 1906 zaslal výbor Sdružení katol. zemědělců předsedovi výkonného výboru strany agrární přípis (Viz Selská Stráž r. III. č. 4. a Meč r. IV. č. 44.), z něhož vyjímáme . . . „Vzhledem k tomu, že bychom rádi předešli tříštění sil a neblahému přiosťření politických bojů, . . . dále proto, že ve směru hospodářském a národním sleduje česká strana agrární přibližně tytéž cíle jako Sdružení katol. zemědělců usnesl se výbor tohoto vstoupiti se slav. výkonným výborem čes. strany agrární ve vyjednávání. Vzhledem k uvedenému žádáme Vaše Blaho-

rodí tuto naši nabídku výkonnému výboru čes. agrární strany přednésti a nám laskavě sdělit, jaké stanovisko jmenovaný výbor k nabídce naší zaujal.“ — Výkonný výbor — agrární zachoval se tak neslušně, že ani neodpověděl.

Brzy potom na schůzi v Borešicích přivedl si na katol. zemědělce přes 200 lidí ozbrojených klacky agrární posl. Rataj a dr. Myslivcovi vyhrožoval: „*Vy člověče, dejte si pozor, ať odtud nevyjedete, nebo dostanete takovou přes hubu, že jste ji jak živ nedostal!*“

Aby ta „jednota“ všech rolníků na venkově ještě více se utvrdila, v Nesvačilách přivedli agrárníci na katol. řečníky četníky.

Kdo zavinil vražedný boj našeho jindy tichého venkova, ještě lépe vyjde na světlo, co předcházelo na schůzi v Blsku 24. června 1906, od Sdružení katol. zemědělců konané. Posl. Ratajovi sami rolníci katoličtí nabízeli spojení. Bylo voláno: „Spojíme se s Vámi agrárníky, pak-li nám zajistíte, že budete hájiti nerozlučitelnost manželství a náboženskou výchovu dítek ve škole.“ Odpověď rozhodná od posl. Rataje zněla: „Nikdy, marně se namaháte!“

Chápete, rolníci agrární, v čem vězí příčina, že se vaši agrární předáci nespojili s katolickými zemědělci, ač vy jste po tom toužebně volali, abyste předešli bratrovražednému boji ve vašich vesničkách z rozdílu stran nutně následujícímu?

Agrárníci ve starém parlamentě ukázali nejlépe, jak rozumí konservatismu. Bylo jich

tam 5 (Prášek, Kubr, Zázvorka, Rataj a Staněk). Už tehdy vystrčili růžky ne tak proti vládě, jako proti víře. *Všichni podepsali interpelaci všenněmce Eisenkolba, který byl jeden z největších rozšiřovatelů (vedle Volfa) hnutí prusáckého „Pryč od Říma“.* Eisenkolb vyšťáral ze spisů sv. Alfonse, zakladatele řádu redemptoristů (nejsv. Vykupitele), že prý tam sv. Alfons, kterýž je jeden z největších vědců mravouky křesťanské, učí nemravným věcem. Proto hned s tím na buben do říšské rady, čímž měl býti učiněn posměch z mravouky oírkve katolické. Vedle agrárníků pomáhal mu národní socialista Klofáč. Ale sklaplo všem. Při soudu bylo jim dokázáno, že nerozumějí všichni ani za mák spisům sv. Alfonse.

Nedlouho potom všenněmec poslanec Hauck urazil v listu svém sprostým způsobem Největější Svátost, nazvav sv. hostii jménem, jehož nelze ani napsati. Soud žádal o jeho vydání poslaneckou sněmovnu. *Agrárníci a mladočeši, než by hlasovali o jeho vydání, utekli ze sněmovny. Sama „Národní Politika“ jim tuto ošemetnou hru vytýkala, dokládajíc: Zastupují přece katolický lid, kterýž mají hájit jakožto jeho mluvčí, když je urážen v jeho nejsvětějších citech.*

Kandidáti agrární před říšskými volbami r. 1907 čili agrárníci taky katolíci.

„Je nestydatá lež, že strana agrární je proti víře a náboženství“ — „Je nestydatá lež, že

agrárníci chtějí vyhodit kříž ze škol, že chtějí volnou lásku a volnou rozluku manželství a že chtějí rozluku církve od státu.“ Tak stojí psáno v letáku: nákladem Sdružení českých zemědělců vydaném před říšskými volbami: „Městská strana katolického lidu v Čechách, její vznik, činnost, její kandidáti“ str. 7. Poslyšte tam uvedené důkazy: „Česká strana agrární sestává z ohromné většiny dobrých katolíků, má ve středu svém kněze a také kněze kandiduje. Chce míti lidi mravné, děti v křesťanství vzdělané, které by hned dovedly oddělit pšenici od koukole. Ona chrání víru a náboženství před znesvěcením, když volá: Náboženství nemá se nikdy zatahovati do politiky. Považuje svazek rodinný za posvátný první článek lidské společnosti, dbá o pečlivou mravní výchovu ve školách. Ve vyučování náboženství budiž největší váha kladena na mravovědu — v tom směru kněz s učitelem mají vděčné pole před sebou!“

Uvedli jsme schválně vše, jak stojí a leží. Co je to vše? Plané mluvení, holé fráze, důkaz nepodán ani jeden, že by se snad kandidáti agrární aspoň poněkud náboženství zastali. Má ve svém středu katolíky — což socialisté jich nemají? Kandiduje kněze — což v Bavorsku nekandidují kněží i na program liberální strany, horší socialistické, tak že katolický střed raději podporoval v užších volbách mírnější socialisty? (Vollmara v Mnichově). Či křesťanská strana je ta, kde je kněz? Já myslím, kde je poctivý křesťan.

Ostatní pokládám za ohlupování, klamání voličů, protože se tam mluví neurčitě tak, že každá

strana by to mohla podepsat, jako pokládáme za úskok, tvrdí-li se v téměř letáku na str. 6., že nemůže nastati v Rakousku protináboženský boj v říšské radě, protože je panská sněmovna a císař katolík. Což v Uhrách nebyla potvrzena rozluka manželská r. 1895?

Jak si agrární předáci představují úctu k náboženství, že se nemá zatahovat do veřejnosti, stůjtež důkazy :

Chaloupka, agr. poslanec zemský na schůzi v Častolovicích 20. ledna 1907 na přímý dotaz katolických posluchačů řekl: „*Náboženství je věcí soukromou, mající nejvýše význam v kostele, desatero Boží přikázání se dá zcela nahraditi trestními paragrafy,*“ žádá zrušení § 111. manželského zákona, kde se žádá nerozvížitelnost manželská pro katolíky a zakazuje sňatek křesťana se židy jako nutnost pro veřejnou mravnost“. Už to slovo tedy máme! Prušáci žádají také zničení Poláků pro veřejné blaho státu. Narážel na kuchařky, jakoby strana katolického lidu s nimi měla co dělat, nebo církvev. Podobně na schůzi 14. března 1907 v Malé Lhotě se vyjádřil, ač mu slíbeno, že se upustí od katolické kandidatury, když přistoupí na požadavky náboženské katolíků.

Prášek, vůdce agrární, na schůzi ve Všetatech 10. března 1907 prohlásil: *Proti rozluce manželské strana moje zásadně se nestaví a postará se o opravu dotyčného paragrafu zákonníka*“. Na schůzi v Nymburce 14. února 1907 pravil: „Víra katolická nesmí býti vtahována do politi-

ckého života, musí zůstatí věcí soukromou“.
(„Venkov“ 15. února 1907.)

Súhrada agrárník, nyní říš. poslanec, na schůzi ve Vodňanech 29. června 1906 přiznal: *Jak k tomu přijdou děti židovské a protestanské, aby se dívaly ve škole na kříž, kterýžto pohled je pohoršuje, a jak k tomu přijdou, aby ve škole začínaly a končily vyučování katolickou modlitbou*“. Lépe by snad bylo, kdyby k vůli několika židům zavedla se modlitba židovská?

Mudr. Srdínko, profesor na lékařské fakultě, syn agrárního poslance z Hradecka, častý mluvčí agrárníků, s kterým se ještě shledáme, na důvěrnické schůzi na Žofíně 29. prosince 1906 za velkého potlesku prohlásil: *„Úkolem agrární strany v příštím parlamentě bude provéstí rozvížitelnost manželství a všemožně se zasaditi o rozluku církve a státu. Při volbách musí se volit agrárně a ne klerikálně. Kdybyste někde měli pochybnost, zda-li máte volit agrárníka nebo klerikála, pak si vzpomeňte na svědectví dějin, že Řím po celá staletí utlačoval český národ, a tím si hned uvědomíte povinnost voliti proti Římu. Také kněze nevolte, neboť ti musí přísahat slepou poslušnost Římu*“. Tím se postavil proti samému našemu slavnému dějepisci Fr. Palackému, který r. 1873 proti štváčům náboženským napsal: *„Pozoruji ne bez bolesti, že otázkám náboženským a církevním, jichžto sporné přetrásání působívalo ve vlasti naší od jaktěživa tolik neřestí a žalostí, a ježto za naší doby zdály se už nadobro býti uklizeny, od nějakého času dává se opět podnět čím dále tím mocnější — ač již se*

strany jiné než dříve. Vždyť jen hrubý nedouk mohl by nevědět, že veškeren pokrok vzdělanosti a osvěty po mnoha století visel jako jinde tak i u nás jedině na církevních ústavech, že cokoli zjevilo se dělníku na poli jak naučné literatury, tak i krasoumny, odchováno bylo původně ve školách duchovenstvem zřízených a vedených a že z lůna církve zrodila se i sama universita pražská, kterou přece jen převrácenci z pouhého zpátečnictví by vinití mohli. Já jsem přesvědčen, že církev jak křesťanská vůbec všude, tak i zvláště katolická v Čechách způsobila po celý čas bytu svého nepoměrně více dobrého než zlého“. Kdo má pravdu, Srdínko nebo Palacký? Zajímavo jest, když denník „Čech“ 5. února přinesl slova Srdínkova od našince M. zcela hodnověrného schůzi přítomného, že „Venkov“ je popřel, jak obyčejně. Než usvědčila ho sama brožurka „Jubilejní slavnostní dny česko-slovanské strany agrární“, kde na str. 28. píše: „Pan Fr. Srdínko vystoupil proti klerikálům“ kde na str. 12. si pochvaluje: „Naše schůze dokázaly, že právě agrární hnutí jest dnešního dne daleko více protiklerikální, nežli všechny tak zvané pokrokové strany“.

Udržal, poslanec agrární, dříve radikální Mladočech odpovídaje 8. prosince 1906 na otázku, co soudí o rozluce manželské, pravil tato urážlivá slova stavu kněžského: „Než začnete řešiti problémy manželské, odstraňte nevěstince z našich far!“

Zázvorka, poslanec agrární, na schůzi v Bělehradě a v Sobčicích rozhodně se prohlásil pro rozluce.

Rataje, agr. poslanec už jsme uvedli na schůzi v Blsku 24 června 1906 konané.

Nyní chápete, proč agrárníci kandidovali kněze do říšské rady? Protože nikdo by jejich takykatolictví nevěřil. Správně o tom napsal „Čas“ dne 22. února 1907 „když proskakovaly se pověsti o kněžských kandidaturách“ ve straně agrární: *„Byl by v tom také kus chytristiky, někteří poslanci kněží měli by býti zbraní proti kandidátům strany katolických rolníků“*.

Kam vítr tam pláště agrární.

Zázvorka, agrární poslanec mluvil na schůzi v Sobčicích. Vykládal, že jeho strana byla proti volební opravě. O volebním právu žen vyslovil obavu, že by se jí pomohlo vlivem konservativním.

„Na dotaz — referuje Venkov — p. Vo-
máčky o volné škole a o manželství, odpověděl pan poslanec k úplné spokojenosti váženého tazatele“ (t. j. rozuměj tak jak si kdo přeje, jestliže volnou školu a volné manželství, tak se mu přikývne, pak-li opak, přikývne se mu taky). „Na to p. J. Novotný z Újezda Podhorního vzdal díky za činnost p. poslance a žádá ho, aby i dále ve směru pokrokovém pracoval. Agrární strana ať vezme v ochranu učitelstvo a stará se, aby bylo volnější a nebylo zbytečně z reakčních stran šikanováno.“ I to slíbil p. poslanec.

Posl. Prášek v Nymburce dne 14. února 1907 na schůzi pravil toto (dle referátu Ven-

kova 15. února 1908): „Vyšlo heslo : ‚Svobodná škola!‘ Je to heslo pokrokářů! Ale definice svobodné školy je příliš široká, poněvadž každý si to přeje jinak. Dle mého přesvědčení musí býti škola skutečně svobodná a to na všechny strany, tedy i od terroru realistického učitele, který mnohdy terrorisuje místní školní radu, obec, ba i okres, zkrátka vše. My chceme svobodného učitele, svobodnou školu, ale nevzdáváme se práva na rozhodování ve škole; nedopustíme, aby mládež naše byla vychovávána v duchu učení materialistického (t. j. socialistického pozn. pis.) naopak přejeme si, aby vedena byla k pravé vnitřní zbožnosti. Lidu nechme náboženství a to tím spíše, když se mu v náhradu nic jiného neskýtá! Opakuji: „Jsme pro pokrok, pro vše dobré, co nová doba přináší, ale jsme i konservativci do té míry, že zachovati chceme to, co osvědčilo se pro národ náš prospěšným.“ — Zde si pan poslanec zafilosofoval po způsobu pověstného Voltaira (čti Voltéra): „Já náboženství mít nemusím, ale pro mého sluhu a krejčího je dobré; nebudou mně aspoň šidit.“

Po několika však měsících týž Prášek už jako ministr odsoudiv klerikály ve svém listě k voličům, pochvaluje si realisty jako vzorné kollegy, a na důkaz toho prosadí agrární poslanci realistu poslance Drtinu do školského výboru v říšské radě, aby se tam zasadil o vyloučení náboženství ze škol, toho základu pravé zbožnosti!!

A na schůzi v Merkuru v lednu 1908 dochází k úplnému sbratření s „terroristi-

ckými realisty.“ Mluvili: obhájce Hilsnera dr. *Masaryk*, zakladatel professorské strany realistické, *Karhan*, který tak často bičoval v „Čase“, židovsko-helvetském orgánu realistů, dietářství agrárníků, hlavně Práškoví, a za stranu agrární dr. *Srdínko*, syn agrárního poslance, který prohlásil: *„Jedna věc, s kterou nesouhlasím, jest to, že řekl prof. Masaryk, že proti klerikálům vede boj strana agrární ne z důvodů programových, nýbrž taktických, neboť jsem přesvědčen, že dokud zde bude česká strana agrární, která je pokroková, dotud nevydáme nikdy školu klerikálům.“* (Nový Věk 31. ledna 1908.)

Zemský poslanec **Kubr** při posledním zasedání zemského sněmu 7. října 1907 řekl: „Strana agrární nemůže než sympatisovati se snahami učitelstva ve směru pokrokovém“ (t. j. s vyhnáním náboženství ze škol) a již dříve na schůzi voličů v Kněževsi 6. května 1907 se prohlásil pro rozluku manželskou („Čech“ 10. května 1907: „Kubr se vybarvuje“). Propadl při volbách — na schůzi však v Bražicích 28. května 1908, kdež byli skoro sami katolíti zemědělci vyjma několik evangelíků-agrárníků, když Kubrovi jakožto vůdci agrárníků bylo vytýkáno, jak hanebně si počínají agrární poslanci na říšské radě, na voličských schůzích slibují hájiti náboženství a považují je za svaté, ale ve sborech zákonodárných buď se chovají netečně nebo přímo proti katolíkům vystupují, zase Kubr sliboval po řázení.

Agrární kandidát za Domažlicko a Novokdýnsko **T. Janovec** na schůzi volič. v Ouboči

u N. Kdýně 3. března 1907 pravil dle referátu „Času« ze dne 9. března 1908 (pod záhlavím „Práškovina hrubšího zrna“): „My agrárníci nejsme žádní oberkatolíci ani unterkatolíci, my jsme jen věrní katolíci. My nedopustíme, aby naše náboženství bylo zatahováno do čmoudu hospodských schůzí. Kdo je nábožnější, náš venkov, nebo velkoměšťák? Jen pohledte na toho zbožného sedláka, když se blíží katastrofa, černá mračna, jak on prosí Všemohoucího, aby chránil jeho život, jeho statek, jeho úrodu! A potom přijde lecjaký velkoměšťák, který snad je i proti svazku manželskému a ten nám chce mluvit o náboženství? My máme své dobré kněze, my si své náboženství vzít nedáme.“ — Nedlouho potom při přednášce o Havlíčkovi prohlásil v Kanicích týž Janovec: „Dnešní vyučování náboženství naše děti znemravňuje, proto pryč s náboženstvím ze škol“. A před volbami písemně se zavázal týž pán katol. zemědělcům, že bude proti rozluce manželské, proti vyhnání náboženství ze škol, proti odluce církve od státu — při volbách do zemského sněmu vše popíral, a důvěrníci s ním, až musili býti veřejně usvědčeni na schůzi v Domažlicích 13. února 1908. Revers, který dal T. Janovec je dán v Domažlicích dne 3. května 1907. Podepsáni jsou: Jiří Seidenglanz, Václav Bozděch, Ondřej Ptáčník, Strádal Matouš, V. Kozina, A. Křepel, J. Šlais, V. Vondrovic, J. Petržík, T. Hofman. Do říšské rady o volbách byli agrárníci proti volné škole, teď do zemských voleb byli pro ni, kd. cítili pod nohama pevnou půdu!

Rovněž na vol. schůzi v Popovicích na Be-
nešovsku 24. března 1907 agrární kandidát
universitní professor dr. **Velich** prohlašoval
slavnostně jak bude hájit náboženství, stejně
na Kolínsku agrárník **Špaček** duchovní správě
z Praskoles se zavázal, že bude hájit náboženství
na říšské radě, odevzdají-li mu katol. zemědělci
své hlasy proti soc. demokratovi; nyní oba ja-
kožto poslanci hlasovali pro Wahrmunda. Sami
jich vlastní voličové odsuzují toto bezcharakter-
ní jednání, za něž by se styděl každý venkov-
ský čeledín a zřikají se jich. Viz zaslána v
Čechu v květnu 1908. Stejně říš. poslanec
Švejk hlasoval pro Wahrmunda a prohlásil se
pro vyhnání náboženství ze škol na protikleri-
kální schůzi v Kutné Hoře 10. června 1908,
ač duchovenstvu se zavázal, že bude pro ná-
boženství (dceru má v klášteře na vychování!).
*Proto pryč s chameleony! pryč s nevěrci po-
kryteckými! pryč s podvodnými lháři!*

Konečně přestali hrát komedii

(čili agrárníci přiznali barvu).

Ani to jinak býti nemohlo, tam kde *pře-
dáci jsou bývalí zarytí liberálové mladočeští*,
kteří vstoupili do strany agrární jen z toho dů-
vodu, že Mladočeši počali klesat pod nátlakem
hříchů liberalismem páchaných na rolnictvu.
Zázvorka, Kuhr, Šťastný, Dostál, Udržal, Rataj,
Hyrš, Vojta — sami bývalí Mladočeši, do rána
stali se čistokrevnými agrárníky, majíce příklad
na zakladateli agrární strany Hrubém, pověst-
ným tím, že se dal od kartelářů cukrovarnických

proti nimž tolik bojoval, podplatit. (Před posledními volbami do zemského sněmu rozmnožil řady agrární zase mladočech dr. K. Viškovský, tajemník zemědělské rady, zemský poslanec za stranu mladočeskou v městech Strakonice-Sušice a člen výkonného výboru strany té.)

Proto bylo marným žádati ohledu ke křesťanství od lidí odkojených zásadami liberalismu, který měl vždy za hlavní úlohu tupit církve katolickou a chránit židovské šmejdy.

Do nové říšské rady přišlo agrárníků 28. Třikráte se jednalo o náboženství v říšské radě a třikráte vždycky agrární poslanci naše *náboženství zradili*. Nazýváme toto jednání zradou, neboť lidu jinak mluvili.

Když se jednalo o **zvolení zástupce do školské komise** na říšské radě, která má mimo jiné věci rozhodnout, zdali má náboženství ve škole zůstat či nic, *agrárníci zvolili největšího nepřítele náboženství katolického, který od katolické víry se svou paní odpadl, protestantům po celých Čechách koná přednášky, v nichž žádá, aby náboženství bylo ze všech škol vyhozeno*. Ten muž je profesor universitní **Drtina**! A prof. *Drtina* ani žádným agrárníkem není, nýbrž realistou s *Masarykem*. Tedy i z cizího klubu si zvolili poslance do školské komise, když věděli, že by nikdo z klubu agrárního tak nedovedl štvát proti náboženství ve škole!

Po druhé — na podzim 1907 tři dny trvala debata o návrhu Masarykově o svobodě universit, kterýžto návrh byl namířen proti dr. Luegrovi, jenž se ohradil na sjezdu rakouských

katolíků proti řádění židů zaplavujících naše university vydržované katolickými poplatníky a proti nevěreckým profesorům kazícím naši akademickou mládež. Po tři dny řečnilo 32 řečníků, jedni napadali naše náboženství, jako na př. prof. *Masaryk odpadlík si dělal posměch ze sv. Jana Nepomuckého, našeho českého patrona, popíral božství Kristovo, zázraky — druzí náboženství nehájili. Z našich poslanců dr. Horský a dr. Stojan se náboženství zastali. A což agrárníci? Ani jeden z 28 poslanců agrárních nepovstal, aby se našeho náboženství zastal, jen posl. Udržal, liberál nejhrubšího zrna, učinil nemastné prohlášení za agrární stranu, kteréž bylo spíše namířeno proti katolíkům. Ani agrární poslanec kněz dr. Zahradník nepromluvil, buď nechtěl, nebo nemohl, věděl, že by ho nemohli agrárníci potřebovat, kdyby se náboženství ujal. — Když potom týž dr. Zahradník na schůzi v Neveklově řekl, že on je vždycky hotov náboženství hájit, odpověděl mu přítomný poctivý muž z lidu, mistr kovářský pan Čulík: „*Pane doktore, to není pravda! Tři dny trvala debata na říšské radě o náboženství, tři dny se tam na náboženství útočilo a vy jste mlčel!*“ A p. dr. Zahradník ani nehlesl.*

Po třetí, dne 10. dubna 1908. *Wahrmund*, Němec židovského původu, profesor církevního (katolického) práva na universitě v Insbrucku, nejen štvál v přednáškách proti náboženství, ale i napsal zvláštní brožuru tak rouhavou, že musila býti konfiskována od soudce, pokřtěného žida Pollaka, svobodného zednáře.

Z interpellace socialisty učitele Seitze, kterou některá místa byla immunisována (od konfiskace osvobozena) víme, že se tam rouhal Spasiteli, že není Bohem, Panna Maria že není Pannou, Boha přirovnával k čeledínu, dělal si posměch ze křtu a svátostí, v manželství vidí ženu jako prostitutku (nevěstku), čímž urazil čest našich matek a sester tak hanebným způsobem. Proti konfiskaci rouhač Wahrmund se odvolal, ale zemský soud konfiskaci potvrdil, i nesměla se kniha ta prodávat a rozšiřovat.

Ale to bylo líto nevěrcům, zvláště židovi posl. Hockovi, známému šířiteli zednářských spolků „Volné myšlenky“ a „Volné školy“. Podal interpellaci, proč byla kniha ta zabavena a chtěl knihu tu přečísti, čímž by udělal celou konfiskaci směšnou, neboť co se v říšské radě přednese, to se může volně tisknout a rozšiřovat a o to šlo Hockovi. Za velkého rozčilení sněmovna rozdělila se na dva tábory: jedni poslanci byli se židem Hockem pro přečtení a rozšiřování rouhavé knihy, druzí proti. Poslanec V. Myslivec zvolal: „Zde křesťani, tam židi!“

S křesťanským táborem hlasovali naši katoličtí čeští poslanci, Poláci, Slovinci, němečtí křesťanští sociálové — celkem 182. *Se židovským hlasovali všichni židi (český Winter, Ellbogen, Hock, Gross, Liebermann, Diamant, Kuranda, Adler a j.); dále všichni socialisti, realisti Musaryk a Drtina, čeští radikálové a Mladočeši (přítomní 4!) a posléze všichni čeští agrárníci (počtem 11, scházelo jich 16, kteří ve Vídni vůbec nebyli!!) Jedině 2 agrárníci hlasovali proti: posl. dr.*

Zahradník (přece se styděl, když je kněz) a baron Rolsberg, který ve Slezsku vlastně byl zvolen na program křesťansko-sociální a vstoupil do klubu agrárního. Ministr Fiedler a Prášek se vzdálili.

Z agrárníků byli tito přítomní proti: Bukvaj (Strakonicko-Voňňsko), Súhrada (Vodňansko), Kollář, Rychtera, Sáblík, Staněk, Špaček, Švejk, Udržal, Velich, Zázvorka.

Voláno na ně: „Fuj, hanba, styďte se, židovští otroci, to vás volil křesťanský lid?“

Tak prohlásili agrární poslanci, že náboženství (ale židovské!) je jim věcí svatou, soukromou záležitostí každého člověka, že mají kněze ve svém středu — zatím *hlasovali pro veřejné tupení náboženského přesvědčení katolíků*. Proč se neřídili dle jednání kněze dra. Zahradníka, kterého si tolik váží, jak „Venkov“ a „Cep“ lhou v každém skoro čísle!? *Nyní dá se už vysvětlit, proč vychytrali židé tak houževnatě agitovali pro agrárníky o zemských volbách*. Až přijdou k našemu lidu zase ti různí Tajchmanové, Berani, Vraní a začnou mluvit: „Vždyť my nejsme proti náboženství, nám je každé náboženství svato!“ — musí na ně vykřiknout: „Lžete, hanebně lžete. Nejste proti náboženství, ale jen židovskému, tomu dáte pokoj, ale proti náboženství katolickému štvete a hlasujete a proto nechodte mezi nás pro hlasy, ale jděte si k židům!“

Agrární tisk ani nehlesl, ano „Venkov“ (ze dne 14. dubna 1908) se zlobil na posl. Myslivce, že prý dělal policajta a odhalil, jak agrárníci hlasovali! Tak vás vodí, agrární čte-

náři, za nos, vašimi penězi vydržovaný vlastní tisk!

Potom se už nedivme, že se *agrární poslanci* jako Udržal, Zázvorka a Sablík *účastnili* v září 1907 sjezdu *Volné Myšlenky* v Praze, Šťastný, Hyrš, Bukvaj jemu zaslali blahopřejné telegramy.*)

V témže období zasedání říšské rady dne 8. dubna 1908 *posl. Staněk*, zvolený přispěním kněze Vacka proti dru. Stojanovi, miláčku moravského lidu, žádal na říšské radě, aby učitelům byla snížena doba služební ze 40 let a aby jejich platy byly zvýšeny o 50 procent (ve výši státních úředníků XI. až do VIII. třídy). Všechny listy tu zprávu přinesly i sám agrární „Venkov“, jenom „Cep“, aby oklamal své čtenáře, v č. 12. napsal, že prý posl. Staněk řekl, že „platy učitelské byly náležitě upraveny.“ (Tak se podvádí lid!) Dále řekl posl. Staněk ve své řeči, že „agrárníci se nebojí zklerikalizování školství odborného“. *Katol. posl. dr. Horský* píše v Štítu č. 16, 1908: „*Ptal jsem se před několika poslanci, agr. posl. Staňka, zda tím myslil i vyloučení náboženství z těchto škol. A agr. posl. Staněk odpověděl: „Také!“*

Tedy agrární poslanci jsou proti náboženství ve škole. Že tomu tak jest, o tom podává důkaz *dohoda agrárníků pro zemské volby*

*) V rozpočtovém výboru v dubnu 1908 pardonovali agrárníci pokřtěného žida dr. Kleina, ministra spravedlnosti, za jehož vlády nastala pravá anarchie u soudů v Čechách. Agrárníci hlasovali všichni pro jeho rozpočet ze strachu, že by se mohl stát ministrem spravedlnosti křesťanský social.

s Ústřední jednotou českého učitelstva, v níž se zavázali agrárníci podporovati snahy učitelstva (zlepšení služného o 50 proc., příspěvky na byt, zkrácení služby a vyloučení kněze ze škol, aby v ní byl učitel neobmezeným pánem). Učitelé se zavázali za to podporovat všude kandidáty agrární. K tomu se vrátíme ještě na jiném místě. Dokazuje to dále *schůze* 17. května 1908 v *Hostivaři* agr. poslancem Ant. Švehlou svolaná s programem: „Škola našeho venkova v nebezpečí.“ Na ní mluvil pokrokář učitel Pojezný a za soc. demokraty Sadílek. Přijata volná škola pro lid, z čehož Právo lidu (ze dne 24. května 1908) má nehoráznou radost.

Posledně na protiklerikálním *táboru* v *Hořicích* 24. května konaném s programem „Útoky klerikálů na svobodu školy“ agrárníci spojili se se všemi stranami oficiálně proti náboženství. Tábor svolal, zahájil a jemu předsedal agr. zemský poslanec a okresní starosta Janák, za mladočechy mluvil zem. posl. dr. Preiss, za soc. demokraty říšský posl. Aust, za pokrokové ženy Sehnalová, choť učitele v Hořicích, za národní socialisty redaktor Rydlo, za realisty dr. Klumpar, za učitelstvo Skalický, za vol. myslitele socialista dr. Bartošek, za anarchistickou stranu Lhota. Telegramy zaslali mladočeši dr. Kramář a Mašťálka a agrárník Zázvorka. Přijatá resoluce, kterou předčítal agr. poslanec Janák, žádá v 3. bodě, aby **škola byla sprostěna všech církevních** a byrokratických vlivů, aby ve svobodné škole vedl mladež k lepším d m v pokrokové autonomii svobodný učitel na podkladě vědecké a mrav-

ním (prostě řečeno, aby si mohl učitel-socialista dělat, co by chtěl), — a v 5. bodě:

„Žádáme úplnou rozlukou církve od státu (jako ve Francii rozuměj!) a odstranění kněží ze škol.“ — Totéž žádal říš. poslanec *Švejk na protiklerikální schůzi v Kutné Hoře* dne 10. června jménem strany agrární, ač týž má dceru v klášteře kutnohorském a dal záruky kněžstvu před volbami, že bude proti volné škole. Taky charakter! Tyto projevy agrárních předáků musíme pokládati za oficielní (úřední) celé strany, protože ani agrární tisk nejmenším slovem se proti nim neozval, naopak „Venkov“ pro schůze ty agitoval, ani výbor strany agrární jich neodsoudil, jinak bychom byli nuceni agrární stranu považovat za hotový zvěřinec, či holubník, kde by si dělal každý, co by chtěl.

Tak bídne začachrovali agrární předáci rolnictvo; až k anarchistům, revolucionářům. K tomu netřeba poznámek!

Maďarské volby do sněmu království Českého.

Po celé Evropě jsou pověstné maďarské volby v Uhrách, které zvláště švindléřsky se konaly r. 1905. Maďaři na zuboženém lidu slováckém páchali při volbách násilnosti do nebe volající. Tak na př. dr. Markovič, kandidát slováckého lidu, obdržel 930 hlasů, maďarský 450 a přece dr. Markovič propačil. Jak? Maďarské volební komise důvěrníky slovácké vypu-

dily z místností, aby tak byl jimi znemožněn dozor a počaly hospodařiti: 120 hlasů pro dra Markoviče odevzdaných přepsaly maďarskému kandidátu, jiných 120 hlasů vůbec neza- nesly a přes 100 dalších zcela nezákonně za- mítly; tím se stalo, že Maďar zvítězil většinou 94 hlasů. Jinde zase voliči byli přemlouváni, četníky šikanováni, násilím příznivcům slovácké- ho lidu vyhrožováno, odvislí úřadu zbavováni, jen aby zvítězil Maďar. Takovým zločinným způsobem se prováděly poslední volby v Maďarii a stejně hanebným způsobem prováděly se u nás v Čechách volby do zemského sněmu r. 1908 od agrárníků a agrárních komisí. Proto jim říkáme maďarské volby. Už 9. ledna 1908 na důvěrné schůzi v Lounech agrární říšský poslanec Bergmann žádal důvěrníky: „Pusťte hrůzu na své lidi ve volbách a vítěztví je na straně naší.“

Celá kniha by nestačila na vypsání křikla- vého bezpráví a násilí, jaké bylo pácháno na příslušnících strany katolického lidu od agrárníků. Tak surově si nepočínala žádná strana, ani soci- alisti. Jen pro nedostatek místa uvádíme některé ukázky:*)

Na Pelhřimovsku na „vyšší rozkaz“ musili četníci v patách sledovat katolické řečníky, podrobovat je výslechům, rozpouštěli i schůze a proti zřejmému znění zákona v plné zbroji s nasazenými bodáky stáli v místnostech, kde

*) O volbě hr. Vojtěcha Sternberga lze se dočísti v brožůře Sternberg-Bergmann vydané Sdru- žením č. katol. zemědělců v administraci „Ven- kovana“ Praha, Opatovická ul. č. 4.

agrární řečníci nikým nehrožováni nestydatě o katolicích a církvi lhali (stalo se v Pacově 24 února !) když posl. Myslivec proti přítomnosti četníků protestoval, strožil se jeden z nich, že ho — poslance — zatkne a spoutá a když měl týž dostati se k slovu a odpověděti, na lživé vývody agrárníků, vytáhlo 40 zjednaných uličníků píšťalky, pískali a řvali — četníci se na vše klidně dívali !

Za katol. řečníkem Kaňourkem slídili četníci jako za zlodějem, podrobovali jej výslechům generalíí a chikanovali, jak se dalo.

Voličům, kteří 20. února volili P. Zárubu, odepřeny k druhé volbě legitimace s lístky. — Ve Výklanticích učitelé vnikli s panským kočím i do farní budovy a jednali jako posedlí (v soukromém domě !) V Černovicích posl. Sablík lhal o ndp. arcibiskupu jako cikán a našinci mu odpovědět nemohli pro řev. V Dolní Světlé u Mladé Vožice do všech čísel katol. listu „Venkovana“ přibalen byl agrární leták : „Lide venkovský, slyš výstražný hlas katolických kněží !“ V T. na Písecku agrární starosta naložil voliče jednoduše na vozy a dopravil takto do volební místnosti, kde tito pod nátlakem hrozeb musili volit agrárníka.

Ve Věžné u Pacova agrárníci na schůzi vynadali našincům a pak poslali na ně četníky, rovněž v Nové Cerekvi na rozkaz posl. agr. Švejka. Lid katolický byl zastrašován, že nedostane subvence, že bude boykottován, panští úředníci na rozkaz šlechty hrozili, že nesmí nikdo do lesa, dříví nedostane a p., kdo nebude volit agrárníka.

Po první volbě stanoveny na př. druhé volby ve dvou okresích o tři dny později než v ostatních, místo 25. února až 28. Proč? Protože v těchto dvou okresích (Pelhřimovsko a Prachaticko) měli katoličtí kandidáti (Záruba a Čadek) naději na vítězství. Aby agráři získali času a mohli sem vrhnouti z ostatních okresů spoustu agitátorů, místodržitelství bylo Práškovu po vůli. Agrární Cep a Venkov byly ještě tak drzí, že svalovali vinu toho odkladu na katolické poslance! Židovští agitátoři — s knězem-odpadlíkem dr. Loskotem (z redakce „Venkova“ !) jezdili jako posedlí. V Častkovicích, v Lipkové Vodě, v Temnicích a j. rozbili naše schůze, ač my agrárikům ani jednu. V Počátkách roznášeny lístky Vackem (agráříkem) už vyplněné. Přes 500 našinců uvědomělých, oprávněných voličů nezaneseno do seznamů a na protesty nebrán ohled. Hlasy kupovány po 10 K až 20 K, legitimace po 3 K na př. ve Skršicích Macháček (případy jsou zjištěny!) Agitátoři agrární měli 20 K denního žoldu. — Dle doznání posl. Rataje stály volby agráriků 200.000 K.

Komise zamítaly šmahem hlasy naše. Tak posl. Zárubovi hned při první volbě zamítnuto 46 hlasů, z malicherných důvodů, aby nebyl zvolen (scházelo mu 33 hlasů do většiny!) Posl. V. hraběti Sternberkovi zamítli při druhé volbě 86 hlasů, dokonce při třetí volbě 224 hlasů bez příčiny, i kradli mu hlasy z urny kdežto učitel J. Holancovi protikandidátu počítali i hlasy: „rolník“ ve Valu. Třikráte vlastně byl hrabě Sternberk zvolen a přece propadl.

Sami agrárníci se za to stydí, vždyť 91 obcí se 4001 podpisy z jeho okresu volebního podalo proti tomu protest místodržitelství! Raději ztratili 2 poslance, než by připustili, aby se dostal poctivý křesťan na sněm český a pověděl pravdu jim do očí, jak hospodaří v zemi. S Němci, se židy, mladočechy a soc. demokraty se spojili, aby nás utloukli, ale utlukou sami sebe. Učitelům sliby nemožné nesplní, lidu rovněž nic nepřinesou (zemskou pojišťovnu, zájmové společenstvo, opravu křiklavého volebního řádu), jestliže 26 jich nic neudělalo, 44 také ne.

O jiných podvodech agrárních při volbách jako na př. na Litomyšlsku. Zde rozesílali leták, pod nějž zneužili jména našeho okresního důvěrníka jakoby on ho sám napsal (Václ. Palviše), pomlčujeme rovněž o soudech k nimž našinci nevinně byli vláčeni (dr. Myslivec hájil při 25 procesích soudních.) Pravím: kdyby moje strana takovými zbraněmi hanebnými bojovala jako agrární, v té ráně bych se jí zřekl, protože bych si byl vědom, že to musí býti strana nepoctivá, a čest vlastní by mně bránila při ní setrvati!

Zrádci národa českého.

Každý upřímný Čech, váží si svého českého jazyka a bude se snažit, aby české řeči byl dán všude volný průchod. Stejně svatým je Čechu české státní právo, jehož se tolik let domáháme nejen z důvodů historických (že mu bylo neprávem vzato) ale i z hospodářských. Vždyť kdyby země koruny české tvořily jeden celek

samosprávný, který by přispíval jen na společné věci celé říše jako mají dnes Maďaři, nekrváceli bychom pod tíhou břemen, která odvádíme do Vídně, na poněmčující centralistickou vládu a na země passivní. Abychom však tohoto svého práva dosáhli, proto Němci (totiž štváči) napínají všechny síly a bohužel práce se jim daří — vždyť jim v tom pomáhají sami Češi. Kdo? Naši „agrární předáci.“ Co tu štvanic ve „Venkově“ a v „Cepu“ se natropili proti straně katolické za to že redaktor „Čecha“ napsal v „Čechu“, který není žádným orgánem strany nýbrž toliko jednotlivce, že bychom mohli připustit německou řeč jakožto dorozumivací, ač proti tomu znělo jasné volební provolání strany ze dne 25. ledna 1908: *„Bude me se zasazovati o to, aby německému jazyku nebyl nižádným způsobem dáván ráz řeči státní.“* Nepomohlo ani prohlášení 18. února výkonného výboru strany katolické, redaktor „Cepu“ Vraný počínal si jako zběsilý, ano i leták velký vydal: Odkryté cíle klerikálů, kde přímo řval: klerikálové se spojili s Němci, aby zavedli na český lid novou robotu. Sotva však první volby skončily, proskakovaly na veřejnost špinavé věci z kuchyně agrární, kteréž každého Čecha naplňovaly hnusem, vyjma snad socialní demokraty, považující české státní právo za kus hadru.

Česká strana agrární *uzavřela k volbám do zemského sněmu kompromis s Němci*: Němečtí voličové na Náchodsku a Novoměstsku měli volit učitele Holance agrárníka proti hr. Sternberkovi; naproti tomu čeští agrárníci

slíbili pomoc v okrese krumlovském agrárníku Němci Reittererovi a to proti vlastnímu člověku, proti českému agrárníku Dundrovi, (sčítacímu kandidátu). Provolání této jidášské dohody zní: „P. T. Německá agrární strana uzavřela s českou agrární stranou k druhým volbám ve venkovské skupině okresů Náchod, Nové Město atd. dohodu, jíž se stoupencům německé agrární strany doporučuje, aby při druhé volbě do sněmu zemského dne 25. února a případně při užší volbě dne 2. března volili kandidáta české agrární strany Josefa Holance, učitele z Valu, naproti tomu se česká agrární strana zavázala svým stoupencům doporučiti pro druhou volbu, event. užší volbu, ve volebním okrese Český Krumlov našeho kandidáta p. F. A. Reitterera. Vyzývám vás, abyste ve smyslu této dohody postupovali. S německým pozdravem : Posl. Krützner, předseda.

K druhým volbám uzavřena nová dohoda :

P. T. ! Německá agrární strana uzavřela s českou agrární stranou k druhým volbám ve venkovských okrésích Kašperské Hory-Nýrsko-Hartmanice-Vimperk a Krumlov-Chvalšiny-Hor. Planá a dále v okresích Náchod-Nové Město atd. a Prachatice-Netolice-Volary dohodu, jíž se stoupencům německé agrární strany doporučuje voliti při druhé volbě Josefa Holance za okres Náchod atd. a Václava Dvořáka, rolníka v Podeřišti za okres Netolice atd.; naproti tomu česká strana agrární se zavázala svým stoupencům doporučiti za okres Kašperské Hory atd. Václava Grössla a za okres Krumlov atd.

F. Reitterera. S německým agrárním pozdravem. Posl. Kützner. Poslanec Krž telegrafoval 22. února do Velešína na vlivnou osobu: Pracujme pro Reitterera. V pondělí přijedu. Odpověď. Hostinec „Jelen“.

Poslanci agrární: V. Dvořák na Netolicku, Dorník na Jilemnicku, Holanec na Náchodsku, Feltl na Poličsku, jsou zvoleni z milosti německé agrární strany, té strany, jejíž nyní již zemřelý vůdce Peschka ve Štýrském Hradci se chlubil, že Čechům Němci rozbijí lebky, aby se jich snáze zbavili, a že 14 dní mu páchne z úst, když promluví česky, a jenž zrovna zuřil proti českým žalobám u soudů nejvíce ze všech ministrů. Z takové strany české mají míti Němci úctu a respekt? Proto jdeme za ministra Práška od porážky k porážce, tak že Čech je pomalu psancem ve vlastní domovině. Agrárním předákům je milejší mandát, plný žlab, než celé české státní právo! Žádná strana národní se tak před Němci nesnížila a nás nepokořila, jako právě agrární a proto jako Čech nemám a nemohu míti k ní důvěry!

Židovští zaprodanci.

Netřeba vykládat, jak židi drancovali rolnické statky po zrušení roboty a vyhlášení úplné svobody, tak že mnoho rolníků přivedli na žebráckou hůl svým lichvářením. Dnes židé usedli si v městech, než venkovu věnují stále svoji pozornost. Na 70 židovských velkostat-

kářů, vedle mnohých nájemců máme v Čechách, kterým otročí lid vyhnaný ze svých statků. Židovští překupníci v městech a velkoobchodníci na bursách, židovští dodavatelé masa, židovští majitele dolů uhelných a j. určují si cenu výrobků rolnických. Proto každý přítel rolnictva a našeho venkova vůbec musí být zapřísáhlým nepřitelem těchto upírů židovských našeho lidu, nemá-li i u nás přijíti k tak smutným poměrům, jako v Polsku, v Uhrách (hlavně na Slovensku), kde židé mají v rukou místy až 90 procent půdy. Avšak nejen jako poctivý křesťan musím hájit duševní a hospodářské zájmy lidu, ale i jako Čech a to jak usamostatněním hospodářským, tak i neodvislostí tisku. Židovský tisk prodejný, nesvědomitý a nemravný, má pro našeho rolníka jen nadávky, posměch a pro Čecha pomluvu.

„Neue freie Presse“, největší list židovský v Rakousku, nazvala rolníky, kteří si nechtěli nechat líbiti surovosti pokrokářských studentů, židovských to lokajů na štýrské universitě, sel-skými hovady, chrapouny, sprostou čeládkou a p., ač tito se jen bránili násilí (byli třískáni, smradlavá vejce na ně házena)*). „Montagsblatt aus Böhmen“ v Praze vycházející, nazval Prahu městem zlodějů a její hosty podvodníky.

*) Podle této papírové židovky tancují všichni téměř ministři v Rakousku, (které je vlastně státem židovským: duší ministerstva je sekční šéf žid Sieghardt, ministr spravedlnosti je pokřtěný žid dr. Klein, Beck, ministerský předseda má za ženu rozvedenou židovku, Aehrenthal, (ministr zahraniční) pochází z rodu židovského, Marchet je svobodný myslitel.)

Proto se nedivte, že socialisté zřekli se vlasti a pro našeho venkovana mají posměch — inu židovští pochopové, ale tomu se musíme podívat, že těmto židům dali se zaprodat agrární předáci a jejich tisk. Agrárníci s nimi vešli nejen do obchodního spojení, jako na př. Ústřední jednota českých hospodářských společenstev, podnik to založený k tomu, aby lid se hospodářsky povznesl a vysvobodil z drápů židovského velkokapitálu. Tato Ústřední jednota objednala od žida Lavetzkého 30 vagonů ovsa pro vojsko a v nastalém soudním sporu dala se zastupovat *židem dr. Wedelesem* (zaplatila jednota 1500 K pokuty) ; rovněž objednávala uhlí od kartelované firmy židovsko-německé Weimann, velkoobchod uhlím v Ústí n. L., a brala zboží od firmy Schicht (mýdlo a j.) Neumann, Weiman a j. Stejně hospodářské družstvo v Plzni agrárníky spravované jest v obchodním styku s největšími firmami židovskými : Hucl, Jílek, Hodek, Egermaier jsou v osobním a obchodním přátelském styku se Židy, ano Hucl prodal židům pozemek za 100.000 K. Tak bojují pro udržení české hroudy ! („Nová doba“ červen 1907 v polemice s „Plzeňským krajem.“) Proti překupnictví a kartelům lid se štve a za zády se zrazuje od týchž předáků, ba do konce agrární tisk přímo židy hájí a s nimi vchází v přátelství při volbách.

Cep č. 46 ze dne 20. prosince 1907 v úvodníku „*O židech*“ redaktorem Vraným napsal : „Máme být židům vděčni za to, že z jejich národa vyšel Kristus (tak asi jako máme být ohavnému císaři Neronu vděčni, že máme

tolik, mučedníků!! pozn. pis.). Proč na př. náš venkovský lid pohlíží na židy jako na své nepřátele?“ Při tom líčí židy jako nejlepší přátele lidu, což vděčně kvituje židovský list „*Rozvoj*“ ze dne 3. ledna 1908 (redaktor žid dr. Viktor Teytz), píše: „*Trpké levity čte agrární „Cep“ klerikálům v článku „O židech“ a praví: My agrárníci posuzujeme každého člověka ne dle náboženství, ale dle skutků. Přáli bychom si, aby agrární strana řekla v otázce židovské jasně a přesně své stanovisko. (Už řekla v afféře Wahrmondově!! poz. pis.) Mohla by, odstraňujíc staré predsudky, doplniti dílo politické organisace venkovského lidu. Myslíme, že by takový postup byl straně agrární jen na prospěch. Získala by v židovských statkářích a nájemcích dvorů element (živeli), jehož agitační a organizační schopnosti nelze přehlížeti.*“ To doplnění organisace agrární v židovsko-agrární se také stalo o volbách do zemského sněmu, kde židi jezdili, agitovali pro agrární kandidáty jako šílení, jako na př. na voličské schůzi v Březnici 16. února 1908. Když domluvil agrární kandidát Josef Novotný, okresní starosta březnický, městský radní *Julius Lederer* přečetl resoluci doporučující kandidaturu agrární. („Venkov 22. února), protože kandidát slibil zasazovati se o splnění požadavků v resoluci udaných.

Židovky vděčně tiskly ruku agrárním řečníkům (na př. Hálkovi z Černatic, redaktoru slánského Kraje), když tito proti církvi štváli.

Dobře si to zařídil žid Kavkez, spoluredaktor „Venkova“. Proto p. ministr Prášek na

plesu německo-židovských žurnalistů spolku „Konkordia“ tak vesele tancoval s židovkou Weimankou a přijav srdečný přípitek od předsedy Bernarda Münze! To se povedlo!

Odtud ta změna smýšlení ve „Venkovu“ a „Cepu“. Ještě v č. 45 psal „Cep“: „I poznal chudý lid venkovský, že zvláště socialisti jsou proti lidu, že chtějí zničit chudý lid venkovský. Marxův (t. j. socialistický žid) program má za účel zproletarisovat, zničit malorolnictvo a živnostnictvo!“ A brzy téměř přes noc takový obrat, ba dokonce se *spojili agrárníci se socialisty* při volbách do zemského sněmu proti katolické straně. Dr. Meissner, Winter, Lederer a Popper z „Práva lidu“, kam šel žebrať o pomoc ministr Prášek, jakmile byl zvolen, vyrovnali protivity s *Kavkezem* z „Venkova“, tak že se jeden s druhým podporují jako na př. vůdcové agrární na Písecku: Mara z Putimi a Soukup ze Semic zapůjčili agrárnímu občanskému pivovaru peníze, aby socialistům zakoupiti mohl restauraci „Universitu“. Dobře napsal v Lidových listech hr. V. Sternberk (což „Cep“ čtenářům zatajil): „Agrárníci a všechny antiklerikální strany tancují, jak židi chtějí, ale volič toho nevidí, on vidí jen sedláka Kašpara nebo Melichara. Tyto volby do zem. sněmu poučily nás, že agrárníci v politickém postupu neštítí se ničeho, že Němci a soc. demokraté jsou jim bližší než věřící jejich bratři! Spojení agrárníků s Němci a soc. demokraty je národní zrada, z čehož budou míti prospěch jen Němci a socialisté.

Protože národní socialisté zřekli se antisemitismu, jak dosvědčuje „České slovo“, hlavní

orgán národně-sociální viz č. 25. března 1908, kde prohlásilo proti dr. Masarykovi*): Ať nám prof. Masaryk ukáže jen jedno místo, z něhož by se dalo odůvodniti, že jsme stranou antisemitskou“, jsi lide český, opuštěn ode všech stran a proti židům bezbranným a bezmocným. Ale nejsi opuštěn, ještě je zde strana katolického lidu, strana tvoje, která tebe bude hájit ze všech sil, až ti dopomůže k vítězství! K ní se s důvěrou obrať, do jejích organizací se hlas, máš-li být disciplinovanou armádou a ne rozptýleným stádem!

Prolhanost a zdivočelost agrárního tisku.

Tisk je mluvčí strany, kterou zastupuje, on udává směr celé straně, určuje i její jednání; podle tisku soudí se na stranu, an tisk dělá veřejně mínění. Říká se: pověz mi, co čteš a já ti povím, jaký jsi, čili mám-li posoudit stranu, podívám se na tisk, jenž je jejím majetkem. Nuže, co nám povídá agrární tisk o své straně, již slouží?

Ve „Venkově“ sedí lidé bez vyznání (jako př. bývalý kněz dr. Loskot) protestanti (Dvořák ze Sán) v „Cepu“ redaktor Vraný má za matku bývalou protestantku, Jonáš je bývalý odchovanec bisk. „Borromea z Kr. Hradce — odtud ta vděčnost k církvi projevuje se nejlépe v tisku „Venkova“ a „Cepu“, jejichž směr je od počátku protikřesťanský ovšem chytře maskovaný. Není divu, vždyť redaktoři musí se řídit dle

*) Na schůzi 22. března řekl o národně-sociální straně, že je antisemitská a že její antisemitismus musí nutně vésti ku zlepšení.

rozkazu předáků agrárních, kterýchž smýšlení už dobře známe. Jak tito poroučí, tak redaktoři tancují. Také jsme nikde nečetli, že by výbor strany agrární nebo předáci ostatní zakřikli tisk svůj, když rukou drzou sahá na posvátné věci katolíka.

„Venkov“ pro rozluku manželskou prohlásil se ve článku od P. Moudré v č. 13. května 1906 : „Hlavním spravedlivým požadavkem jest tu zavedení nuceného civilního sňatku (tedy rozluky manželské). A „Cep“ už v č. 1. a 2. posmívá se nám, že hájíme své náboženství a píše o nás, „že prý dáváme pozor na Pána Boha, aby mu nikdo neublížil!“

8. února 1907 „Venkov“ a po něm „Cep“ přinesly článek nadepsaný „Kotrbovi zemědělci“ od ryzího agrárníka kněze. Bylo tam útočeno na Sdružení katol. zemědělců. „Čechu“ podařilo se dostat rukopis onoho článku a tu vyšla na jevo překvapující věc — právě to místo, kde se jednalo o náboženství, bylo seškrtáno. Zní odstavec ten „Venkovem“ vynechaný: „Strana agrární počítá především s naším sedlákem, u něhož jest moment náboženský velice vyvinut, neboť on tvoří u něho celou basi (podklad) života, a proto strana tato by kladla sekeru na svůj vlastní kořen životní, kdyby tento náboženský moment svých příslušníků nerespektovala, anebo docela proti němu vystupovala. Toho se však strana ta také nikdy jako strana nedopustila. Než o tom později si povíme více. Strana agrární musí dále počítati se šlechtou, která jediné v jejím táboře po zavedení všeobecného hlasovacího

práva může se uplatnit, a jejíž zájmy přímo ji v tuto stranu ženou. Než i šlechta je hluboce nábožensky založena, tak že žádný protináboženský program nesnese. A konečně strana ta musí vážně počítati také s kněžstvem, jednak protože kněz je velice vlivným činitelem jak u rolnictva tak u šlechty, jednak protože kněžstvo na venkově po většině jsouc odkázáno na výnos z farního hospodářství, má sociální zájmy s rolnictvem spojené.“ Tyto poměry také strana agrární měla vždy na zřeteli — jak ovšem, dokazuje nejlépe, že článek ten redakce jejího tisku vynechaly.

Agrární tisk, který se stále dušuje, že má náboženství v srdci, že jsou agrárníci stokrát lepšími katolíky, než klerikálové, vpašuje lidu z valné části věřícímu nevěru. Venkov pracuje mezi zemany agrárními, Cep mezi domkáři. Důkazy :

V dubnu 1908 vydali Volní Myslitelé krejcarový časopis „Havlíček“ v 300.000 exem., kterým zaplavili Čechy. Na 5 místech byl skonfiskován pro urážku křesťanského náboženství ! V 1. č. rouhají a posmívají se Nejsv. Trojici, vyzývají lidi, aby vystoupili z církve a nedali se zaopatřovat. Tak zneužívají jména Havlíčkova, ač Havlíček z církve nevystoupil a dal se zaopatřit. Proti židům se tam nedočkete ani slova, vždyť Volná Myšlénka a s ní spojená Volná škola je podnik židovsko-zednářský, kterému jde o zničení církve a zotročení křesťanského lidu, jak ukazuje Francie, kde zednáři zabrali jmění církve a slibovali z té miliardy dělnictvu starobní pojišťování, zatím ukradli

židi a advokáti všechno pro sebe, lid dělný nedostal nic, ano ožebračením církve průmysl kostelní vzal za své a na 500.000 dělníků je bez práce. Na sjezdu v Římě r. 1904 prohlásili volní myslitelé „Rozšiřujeme komunismus, socialismus a anarchismus, abychom brzy přivodili sociální revoluci!“

Ovšem socialistický dělník snadno může dělat revoluci, nic nemá totiž a nechce mít (vše raději propije a o nic nepřijde), ale rolník je na tom zle; než toho rolníka právě chce Volná Myšlenka zničit — co jí po něm! *Atu strana agrární, která se vydává za jeho ochránkyni ve svých listech ani slůvkem neodsoudila „Volnou Myšlenku“ a její časopisy „Volná škola“ a „Havlíčka“, ano „Venkov“ docela tyto židovsko-socialistické, nevěrecké časopisy svým čtenářům vřele doporučil ve velkém insertu. („Venkov“ ze dne 29 dubna 1908. Ovšem „Venkov“ doporučí vše, co je proti katolíkům, jako doporučil 20. února 1908 v rubrice „Národní hospodář“ osídlovací banku východopruského zemstva, která násilně bere Polákům jich rodinný majetek a zavléká i mezi ně protestantské dělnictvo německé. Vraný píše, že z Průšáků si máme vzít příklad.*

Ano „Cep“ je tak drzý, že si dovolí tropit švindl jako kdysi Luther a Kalvín s Písmem sv., které agrárníci vydali třikrát dražší, než je v dědictví Svatojanském katolické vydání: 1600 str. Starý i Nový zákon za 2 K 50 h. Z citátů libovolně vytržených protestantismem násáklý Vraný šíří nevěru! Tak na př. v „Cepu“ č. ze dne 1. května 1908 začíná Vraný článek

proti katolické straně těmito slovy z Písma sv.: „Neboť jsem lačněl a nedali jste mi jísti; žíznul jsem a nedali jste mi píti“ (Mat. kap. 23.) a na základě toho dovozuje, že prý Kristus Pán chtěl, abychom se starali jen o život pozemský, nikoli o věčný. A protože prý se klerikálové o tento život a blahobyt svých stoupenců nechtějí starati, proto P. Ježíš by byl proti nim! To je přímo ďábelské počínání, vždyť i ďábel chtěl svésti Krista Pána citáty z Písma sv. (Pokoušení Kr. P.). Proto dobře píše v č. 20. I. R. „Venkovanu“ Fr. Kovář, rolník v Zrnětině na Litomyšlsku: *Vy, katolíci, nedávejte si zalepovati oči od vůdců agrárních, ať slovem, nebo písmem, byť i ze sv. evangelia pocházelo. Vězte, že i ďábel ze lsti užíval slov Písma sv., by svedl Syna Božího“.*

Naše strana právě pracuje v listech, na schůzích i v říšské radě o obojí: o časný život lidu, aby se mu lépe vedlo, i o věčný dle příkazu Kristova: Modli se a pracuj! Toho však nevěrečtí agrární redaktoři a předáci nečiní, proto ta jejich přetvářka a lež v listech: *Dne 23. října 1907 podal posl. Klofáč na říšské radě návrh, proti zdražování potravin a pro otevření hranic cizímu dobytku, agrárníci pro něj hlasovali. Když však v prosinci téhož roku soc. dem. poslanec Schraml podal rovněž návrh proti zdražování potravin (aby uhlí, sklo, látky a p. bylo lacinější), z 28 poslanců agrárních 15 jich scházelo při hlasování, 13 jich odešlo. Katoličtí poslanci hlasovali pro návrh ovšem s tím odůvodněním posl. Šafránka, že vymýtí vše, co by bylo*

rolnictvu na škodu — „Venkov a „Cep“ jali se bubnovat do světa, že strana katolická je proti rolnictvu a s tím heslem dělali agrárníci volby. *Nyní za ministra Práška hranice srbské pro přívos dobytka do Rakouska (35.000 kusů hověziho dobytka a 70.000 vepřového) otevřeny a Venkov s Cepem ani nehlesne !*

Stejně lhaly pak tytéž listy o melioračním návrhu Udržalově, že naši poslanci odešli, ač hlasovali proň všichni ! Nemalý švindl agrárníci v novinách vedli se šlechtou, že jde s námi, *ač před soudem Vraný nic nedokázal*, ale odvolal. Jeho „Odkryté cíle klerikálů“ je praprosťák lživý pamflet, jakého je schopný jen člověk, který nemá cti v těle. Dali-li někteří šlechtici na oko naší straně 10 zl. (ode všech 7850 Kč dle ukradeného výkazu, uveřejněného v „Právu lidu“) agrárikům dali tisíce, *ba dokonce dr. B. Schwarzenberg a Ferdinand Lobkovic byli tak směli, že žádali dra. Horského před volbami do říšské rady, abychom nekandidovali proti agrárikům*. Terror, nátlak šlechty o zemských volbách na úřednictvo, aby pracovalo pro agráriky, jasněji nad slunce vyvrátil spojení šlechty s námi ; na př. na Tábořsku bar. Nádherný, kníže Schwarzenberg, hrabě Harrach, Kolovrat, ryt. Felberg, Rappl, hr. Latour do jednoho byli proti nám !) My jsme strana lidová, chudá, nás se také drží tu a tam některý schudlý šlechtic, boháči jdou k agrárim zemanům. Že nebyli šlechtici od agráriků kandidováni, snadno uhodnout ; vždyť neumějí česky. Stejně je prolhané tvrzení „Cepu“, že

naše strana chce pomocí šlechty zavést robotu v Čechách; kdy v Čechách byla robotu provedena? V té právě době, kdy v Čechách vládli tak vychvalování „Cepem“ Husité — nařízeními z r. 1472, 1478 a 1479, které dovršil zákon ze dne 14. března 1487. Pyšná šlechta, župní její úředníci od starodávna přisuzovali robotu (Palacký, kniha 5. čl. 3.) Právě na statcích církevních vedlo se lidu nejlépe, odtud povstalo přísloví: Pod berlou se nejlépe slouží; právě arcibiskup Jan z Jenštejna († 1396) a generální vikář Kubeš z Třebovle hájí svobodu osoby a majetku sedláků.

Ať raději »Venkov“ a „Cep“ nám povědí, co slíbili učitelům za to, že tito, ač jsou realisti a socialisti a do nedávna neměli pro agrárníky než posměch, tak agitovali pro ně? Sochor, kandidát agrární, v Krouné sice řekl furianstky: „A kdyby učitelé chtěli 130 milionů, my jim je dáme.“ Kde je vzít? Volnou školou, kterou jim slíbili vymoci, se učitelé nenasytí!

A teď nehorši se laskavý čtenáři na to, co ti předvádím. Agrárníci stěžují si, že jim říkáme dietáři, nuže poslyš, jak oni „vzdělávají“ své čtenáře:

„Cep“ má pro nás tyto ušlechtilé názvy: klerikálové (bezpočtukrát). „farizeové, pokrytci“ (č. 45.), „žoldnéři velkokapitalismu“ (č. 50.), „Kotrbovi zemědělci“ (č. 49.), „hadové plémě ještěrců“ (č. 52. zrádci českého národa (17. ledna 1908.) atd. Nejen však „Cep“, ale i všechny ostatní agrární listy nadávají. Tak agrární „Selské Listy“ moravské píše o nás „dračí sémě klerikalismu“ (2. dubna) „stádečko“ (t. j.

dobytku) 24. března r. 1908. — „*Hlasy venkova*“, agrární č. 3. píše: „*Dle § 17. všeob. zákona o klerikální vzteklině ze dne 5. ledna t. r. č 943 říš. z. vypisuje se tímto kontumace na všechny klerikální vzteklinou podezřelé osoby v obci. Postižení nechť nosí košíky ze silných drátů ocelových, kožené by sežrali. Ti zuřivější nechť jsou přivázáni na řetězy u obecního kolu. Tam mohou dle libosti štěkati, nebo na šibenici. Vypsání toto pak vztahuje se ponejvíce na tyto klerikální nestvůry v obci Vyhnanicích a vůbec na všechna klerikální zvířata.*“

Dle svého tisku mluví agrárníci ušlechtilé na schůzích. Agrární redaktor *Hák* na táboru lidu v Pelhřimově nadával našim poslancům stále: sedm černých havranů, redaktor *Hálek* (ze Slaného) na schůzi v Poříčce 26. března ukázal na naše řečníky (rolníka Čápa a prof. Drobného) a volal: „*tihle černí psi.*“ A na naše stoupence volají agrárníci: studení, černí ptáci, havrani, zpátečníci, tmáři, hydra, klerikální Kotrbovci, hlupáci, hovada, ultramontáni, papeženci, nebeské kozy, černá havěť, Drozdové atd. „*Nové světlo ve svatováclavské záložně*“, kde píše, jakoby každý z nás byl zloděj, vydal ve 500.000 exem., ač ve svatováclavské kradli nejvíce liberálové a Drozdovi nebyla krádež u soudu dokázána, jen že trpěl velké nepořádky !

Před říšskými volbami v letáku „*Městská strana katolická*“ str. 8. nadává naší straně: „*strana klerikální je nevěreckou, protože nevěří slovu Kristovu, že víra a církev jeho nikdy*

nezahyne (v Čechách ? pozn. pis.), ona je výplodem Antikrista a Belzebuba, ona je nádobou veškerých nepravostí, ona znesvětila naše chrámy . . .“ A tak to jde dále. Proto se nedivte, že tato prolhanost a zdivočelost agrárního tisku nese své ovoce, že čtenář agrárního tisku je schopen nejen nadávat, ale i dopustiti se vraždy, na katolickém zemědělcí, jak stalo v Hrdějicích, kde Měšťan agrárník zabil kotolíka J. Blažka, že nechtěl odebírat agrární „Venkov“ a „Cep“. Svědkové (pp. Bíca, Turek, Fencí) dokázali před porotou v Č. Budějovicích, že se vražda stala z příčin politických, že opilost je vyloučena. Ten chudák byl sveden, ale vinu všeho nesou agrární redaktoři, kteří si vedou daleko hůře než socialisti. *„Cep“, je ještě tak nestydatý, že se odváží napsat, když agrárník Měšťan byl od agrární poroty osvobozen, že tím byla odsouzena celá strana klerikální, čili agrárníci smějí beztrestně zabíjeti katolické zemědělce a ještě každému vynadat a nic se jim nestane ; neagrárníci, domkář, chalupník by dostal provaz !* Vy křesťanští otcové rodin a zvláště vy křesťanské matky, vyhodte z vašich rodin zdivočelý a prolhaný agrární tisk, nemáte-li se báti toho nejhoršího. Zvláště chraňte se, aby vaše mládež ho dostala do rukou, jinak se vám úplně zkazí. Což nemáte řádné katolické noviny, které dovedou opravdu ušlechtit a poučit ? máte výtečný, populárně psaný „Hlas Lidu“ v Českých Budějovicích, „Venkov“ v Praze II., Opatovická ul. č. 4. Bez tisku ovšem být nemůžete, proto nelitujte těch pár haléřů

na křesťanský tisk; vždyť dnes tím konáte skutečně dílo záslužné, křesťanské a národní ku povznesení lidu, šíříte-li mezi lidem dobrou četbu. Socialisty stojí ročně jen příslušnost ku straně na 40 K — jak sami doznávají. A my bychom se měli nechat zahanbit tím dělníkem prostým? Tisk je velmoc. Kdyby byli všichni v křesťanské rodině v organizaci katolické, ale neodebírali ani jeden katolický list, pokládám je přec za neorganizované, protože neuvědomělé, kteří o volbách se dají přemluvit ledajakým náhončím agrárních „umravňovatelů“.

Hrabivost agrárních zemanů.

Důkladné pojednání o „obětavé“ činnosti agrárníků v samosprávných korporacích podalo nám Sdružení čes. katolických zemědělců v brožůře „Diety snadno a rychle brát“ (20 h cena). Kdo si ji přečte i z agrárních příslušníků, tomu ochladne hned láska ke straně agrární, ano znám i případy, že i protestanti pod dojmem zdrcujících fakt vystoupili z agrární organizace, ač předáci agrární jsou někteří protestanti (na př. poslanec Jan Dvořák ze Sán, starosta Ústřední jednoty hospod. společenstev), ostatní protestantům zřejmě nadržují. Řekli si: „Než v takové straně být, tož raději v žádné!“

Tak v Zemědělské radě bývalý předseda českého jejího odboru vybral si za 4 roky (od r. 1903 do r. 1906) přes 26.000 K. Onen předseda stal se za to ještě c. k. ministrem; je to říšský poslanec Karel Prášek, majitel

jmění jdoucího do 250.000 K. S ním zároveň „blahodárně“ na účet zemských ubohých financí hospodařili: místopředseda zemědělské rady (českého odboru) J. Pleva, zem. poslanec, statkář, který vedle svého platu za r. 1906 účtoval si diet 4.000 K; říš. posl. Zázvorka, velkostatkář a majitel cukrovarnických akcií v ceně 34.000 K obdržel subvenci na zahrádku 2000 K; tolik dostali také posl. Chaloupka, Landa, Ulmen a j., samý statkáři, kdežto menší sedlák, chalupník a domkář marně by se o takové subvence namáhali. Ano naši lidé, protože žádají spravedlnost a poctivost, jsou přímo odstrkováni. Tak na př. naši poslanci (Prokop, dr. Myslivec, Záruba) vymohli od ministerstva financí dobytčí sůl okresům r. 1907 postiženým. Zemědělská rada schválně stanovila krátkou lhůtu k podání žádosti (od 15. do 30. dubna 1908), tak že ji mnozí rolníci promeškali. Sám přisídící zem. výboru Mladočech posl. Adámek na schůzi v Ústí n. Orlicí zcela otevřeně řekl: *„Zemědělská rada si nepočíná vždy tak spravedlivě, jak by se na takový ústav slušelo.“* Dnes můžeme nepokrytě říci, že téměř každý úředník Zemědělské rady je agitátorem strany agrární (inspektor R. Purghart přinesl o svých přednáškách balíky „Cepu“ a „Venkova“ na schůzi! na př. v Chýnově 2. února 1908.)

Nemalý rozruch způsobilo jednání předáků agrárních za boje řepařů proti rayonovaným cukrovarům kartelářským. Posl. Kuhr, vůdce agrárníků na zemském sněmu, uzavřel smlouvu na dobu 10 let s cukrovarem v Klobukách v kartelu stojícím, zač ovšem několik deset tisíc korun vyzískal.

Pověstná je činnost agrárníků v Ústřední jednotě hospodářských společenstev, kterou úplně opanovali a učinili dojnou krávou svým stranníkům, ač zprvu proti Ralffeisenkám vystupovali. Předsedou je evangelík posl. J. Dvořák, (stojí za „Venkovem“ a „Plzeňským Krajem“), členové výboru evangelický pastor Schuster z Opolan, evangelík učitel Kadlec z Jehnědí a pak mezi funkcionáři jsou ještě 4 evangelíci, posléze katol. kněz, agr. poslanec Vacek. Ještě tam schází agrární rabín, na kterého vypíší agrárníci brzy konkurs, jak se smějí moravské „Selské hlasy“ (ale není toho třeba, ty všechny vede žid). Zástupce katolické strany však marně bys tam hledal, ač o valné hromadě letos bylo tam přes jednu pětinu našinců (120) a my žádali za zástupce našince laika (nekněze), aby tam tlumočil přání naše a zároveň stížnosti. Agrárníci (zvláště posl. Švehla nadával Drozdů, lumpů a p.) odpovíděli řevem, sprostotou, místo co měli dotazy klidně a věcně zodpovědět a tak vyvrátit naše obavy. Mysleli, že jsou někde na schůzi, zatím jedná se zde o naše jmění krvavě nahospodařené, vždyť členové ručí dle poslední účetní zprávy obnosem 2,148.000 K vedle splacených podílů per 85.920 K. Oč se jednalo? Navrhovali jsme:

Po rozumu § 8. odst. 1. a § 12. se žádá, aby byly dány do denního pořádku valné hromady Ústřední jednoty: 1. Budiž úředně (znalci) odhadnuta cena domu Ústřední jednoty (č. 20 Hybernská ul.) a spolu ve výročním účtu za rok 1907 budiž uveden v podrobnostech výnos

jmenovaného domu (v paláci tom jsou umístěny redakce a administrace „Venkova“ a „Cepu“, rolnická tiskárna „Sdružení čes. zemědělců“, výkonný výbor strany agrární, klub posl. agr., redakce „Rozkvětu“ a j. — samé podniky agrární, které vlastně nemají s Raiffeisenkami co dělat.) 2. Dále budiž uvedena výše remunerace jednotlivým členům praesidia, jakož i usnesení dotyčné valné hromady, která tuto remuneraci schválila, po případě ustanovila (udělalo to představenstvo o své újmě totiž). Budiž také v účtech výročních detailně naznačeno, kolik bylo členům představenstva a výboru jednotlivě nahrazena hotová vydání (§ 16. 6.) a při kterých příležitostech a spolu podati vysvětlení, proč představenstvo povolilo p. Janu Kotlantovi paušální remuneraci na r. 1907 v obnosu 3000 K (tento sprostředkoval obchod s Lawetzkým, začez jednota platila 1500 K pokuty.) 3. Budiž valné hromadě objasněn passus z memoranda samých úředníků jednoty z června 1907 na členy výboru zasláního „o režijních vydáních nepoměrně do závratné výše rostoucích“ (přes 110.000 K kancelářské výlohy a představenstvu za „čestné“ funkce přes 8.500 K !) 4. Poněvadž při dostatečném počtu dobře kvalifikovaných úředníků je jedno místo v praesidiu zbytečné (starosta a ředitel), račiž se valná hromada usnésti na jeho zrušení, aby režijní náklad s tím spojený byl ušetřen k dobru rezervního fondu Ústřední jednoty.“

Tím jsme řali do živého, odtud ten řev agrárních ziskobralů. Ústřední jednota měla dle

výroční zprávy obratu 139,056.451 K 31 h. Mnoho-li však měla čistého zisku? Když obyčejná Raiffeisenka při ročním obratu 208.000 K docílí zisku 320 K, pak by Ústřední jednota dle toho měla mít ročního zisku 213.920 K. Ale mnoho-li má ve skutečnosti? Slyšte! Pouhých 5113 K! A kdyby se od toho odpočetla správně 2 proc. každoroční zmenšené ceny u domu, jak se to všude děje a žádá od Raiffeisenek (místo odpočítaného nesprávně jen půl proc.), tedy by se z toho mělo odečíst ještě 17.347 K — a pak má už Ústřední jednota **schodek**! A odečteme-li ještě subvence 46.000 K, pak členských příspěvků 29.980 K (které se neprávem počítají za jmění Ústředí) a čistý výnos z nákupního družstva 83.980 K, pak vlastně Ústřední jednota místo přebytku 213.920 K měla jakožto peněžní ústav schodek 117.497 K. To je hospodářství opravdu hrozné! Nedivme se potom, když naši chtěli být zvoleni do výboru, že tomu agrárníci za každou cenu chtěli zabránit! Nechtějí, aby se jim někdo díval na prsty!

Naše obavy jsou tudíž úplně oprávněné, žádné vykrucování zde nepomůže, vždyť přece umíme počítat. Proto je na čase, abychom si založili vedle politického sdružení katol. zemědělců spolek hospodářský, v němž by naše peníze byly bezpečně uloženy, k němuž by k ruce byly hospodářské besídky po způsobu moravských bratří, jak také na valné hromadě sdružení v Příbrami letos bylo usneseno. Jsme k tomu donuceni „Cepem“, který vybízeli agrárníky, aby klerikály vyhodili z Raiffeisenky.

Vizme, jak zdárně působí Raiffeisenky na Moravě, poněvadž mají pevné ústředí, které není rejdištěm jedné politické strany jako u nás, ale pro všechny — agrární a průmyslová banka v Brně, továrny společenské (na př. v Letovicích na stroje) jsou zářným dokladem rolnického ruchu hospodářského na Moravě, ale tam je místopředsdou Raiffeisenek katol. poslanec Holba a nepatří tyto žádné politické straně!

Agrárníci a jejich tisk („Cep“ hlavně) nás nazývali Drozdy. Kdo je větší Drozd? Ve svatováclavské záložně kradli nejvíce Ort (radikál dal na Husův pomník 1000 K a pak se otrávil), Kohout (mladočech) a j. Drozd pyká za ně za mřížemi, ač mu krádež nebyla dokázána. Katolické kněžstvo bylo tak šlechetné, že sebralo přes půl druhého mill., o které se ovšem nejvíce podělili ti advokáti, s jejichž stranou jsou agrárníci v nejlepším přátelství (realisté, známý dr. Bouček). Kněžstvo, ani naše strana ve svatováclavské záložně nekradli, ano V. Myslivec přišel tam o peníze. **A což agrárníci nekradli?** Nuže slyšte!

V okres. hospod. záložně v Kateřinkách vykradli 200.000 K. v Mělnické 1,400.000 K, v Hořicích 5.300 K (protože tam víc nebylo), v rolnické v Žehušicích 37.000 K, v rolnické ve Val. Meziříčí 1,632.000 K, v občanské v Hranicích 1,000.000 K, v rolnické ve Smečně 58.009 K, ve Vel. Bystřici 103.000 K, v rolnickém cukrovaru v Brodku u Píseka 300.000 K (kde byli sami agrárníci!)

A jako ve veřejných soukromých podnicích a v zemské samosprávě jsou agrární předáci proslulí, tak chtějí, aby dle nich se řídily okresy a obce. Mnohé předplácejí „Venkov“ a „Cep“ z obecních peněz, ač mají ohromné okresní a obecní přírážky, ač v dluzích tonou pod uši, zatím co agrární zemaní na jejich účet bohatnou. Což není nikdo v obci, kdo by se proti takovému jednání ohradil? Chtějí-li mít tisk, ať si ho sami vydrží!

Je také na čase, aby našinci všude vnikali a svůj vliv uplatňovali, ne aby tam hráli jako agrárníci, ale aby tam zaváděli pořádek, spravedlnost a poctivost, jak v obcích, tak v okresích, vůbec všude! Nevolte ani mírného agrárníka za sebe, ale svého člověka. Víte, jak i mírní starostové agrární si počínali při volbách proti nám! Máte v rukou právo a moc, jen je hleďte provádět a bude — po štvanicích v obcích, v jakých nejlépe a nejraději loví agrární prospěcháři!! Potřebujeme muže činu a ne kývaly! Kolik už darebů se po vašich hřbetech vyšplhalo a potom se vám vysmáli! Už dost máme té roboty agrární, kterou nás chtějí agrární zemaní znova ujařmit. Dosud jsme my katolíci sloužili stále jiným za otroky, jim stavěli paláce, poslužme také jednou sobě, aby naše děti na nás si nemusily stěžovat, že místo mužů měly politické baby.

Budoucnost patří straně katolického lidu.

Dokázali jsme nad slunce jasněji, že agrární strana je veskrze protináboženská a že všechno ujišťování tisku agrárního, že je agrárikům náboženství svato, je prahanebným podváděním venkovského lidu. Při volbách říšských a zemských byl vlastně náš lid sveden. My se nepotřebujeme dle dosažených výsledků volebních báti budoucnosti. Ze 273.598 voličů za venkovské obce do zemského sněmu dostavilo se jen 183.600 voličů k volbě. Na 90.000 voličů ještě na venkově v Čechách klidně spí spánkem spravedlivých, ty vyburcovat bude naším předním úkolem. Pro agrárníky hlasovalo 97 tisíc voličů (čili 33 proc.), pro katolickou stranu bylo 32.442 voličů (čili 17 a půl proc.), sociálně demokraticky volilo 12 proc. Poslanců má dnes na venkově strana: Agrární 44, Mladočeská 2, katolická 1, realisté a státoprávníci 2. Dle poměru hlasů by měli míti agrárníci 26, my 9 poslanců. Správně píše socialistická „Zář“ dne 27. února 1908: „Značně veliký počet hlasů získali klerikálové, plných 32.000. V první volbě byl sice zvolen pouze jeden jejich člověk, ale o vnitřní síle politických stran nerozhoduje počet poslanců, nýbrž hlasů. Proti nám bojovaly nemravné prostředky a nespravedlivý volební řád Schmerlinga Čechožrouta (od r. 1861), který dává právo volební toliko poplatníkům 8 kor. přímé daně. Ukázalo se, že naše strana je strana malého lidu: každá oprava voleb. řádu do

zemského sněmu, každé zdemokratisování přinese nám prospěch, agrárikům pak škodu. Dnes, kdy lid musí připlácet stejně na výdaje zemské, (pivní dávka, přírážky a j.), voláme po zavedení všeobecného práva hlasovacího i do zemského sněmu, jakožto sboru zákonodárního, majícího rovnoprávnost s říšskou radou. Jen tak se může povznést bývalá vážnost zemského sněmu! Agrární zemaní zuby nehty se staví proti tomu, ale lid s nimi sčítuje o volbách do říšské rady. Či je to spravedlnost, aby 442 velkostatkářů mělo 70 poslanců, 177 voličů obchodních komor 15, 5.000 venkovských voličů jednoho poslance 3.500 městských voličů také 1 poslance? (Venkov volí 72 posl., města 70 posl.) Na dva mil. zemědělců, neplaticích 8 kor. daní přímých, postrádá volebního práva a volá o nápravu!

Stejně marně stále žádáme uzákonění závazných zemědělských společenstev pro všechny majitele půdy, (ne jen pro ty bohatší jak chtějí agrárníci), stejně marně ty tisíce krupobitím postižených rolníků prosí o zemskou pojišťovnu proti ohni, živelním pohromám a pádu dobytka! Je na sněmě 44 agráriků, uvidíme co vymohou. Sliby agrárními se nenajíme, ale chceme skutky! Ovšem Prášek sedí v první rolnické pojišťovně, Kubr ve Slavii, těm se snadno hospodaří, když berou tučné dividendy! Jestliže křesťanští socialistové v Dolních Rakousích mají zemskou pojišťovnu (má i v Praze filiálku!), proč bychom ji nemohli mítí my? Tu jsou plané všechny výmluvy a svalování viny na Němce a velkostatkáře; když se agrárníci dovedli spojit s nimi

proti nám, musí umět s nimi se spojit ve prospěch lidu a tím celého národa, jinak jsou v očích našich lháři a prospěcháři! Uvidíme co vyvedou!

Pravda, byli jsme o volbách a jsme úplně osamoceni, ale to právě napomáhá k utužení a rozvětvení naší křesťansko-lidové strany. Příčina naší osamocenosti není v nás, ale v tom, že **bojujeme pro Krista, pro jeho vznešené zásady, pro křesťanský názor světový proti nevěreckému, který snižuje člověka na pouhé zvíře.**

Žádáme-li nerozvížitelnost manželství, žádáme tím jen blaho rodiny, základu to obcí, společnosti: národa i státu. Statistika nám jasně praví, že jsme v právu a na pravé cestě: V Rakousku na 100.000 obyvatel připadá u katolíků jen 12 rozvodů, u protestantů 26, u židů dokonce 54 rozluk. — V Uhrách, kde byla zavedena rozvížitelnost manželská r. 1895 bylo rozloučeno 387 manželství, roku 1900 už 2904 a r. 1908 dokonce 18krát více. Ve Francii ročně stoupá rozluka (r. 1906 bylo 10.573 rozluk). Ve Spoj. Státech v Americe bylo do roku 1876 na 122.121 rozluk, do r. 1904 už na 700.000, nyní každým rokem je přes 100.000 rozluk manželských, cizoložství se tím jen podporuje (to je důvod tam k rozluce), tak že sám president Roosevelt žádá nerozvížitelnost manželskou, s ním totéž žádá slavný státník anglický Gladstone řka: „Rozluka manželství s dovolením jiného sňatku rozvrací rodinu v kořenu a ve kmenu“, básník Göthe a j. Ve válce ruskojaponské oslřelo

150.000 dětí; počítáme-li jedno dítě na manželství, bylo v Americe r. 1904 přes 700.000 sirotků — toť hroznější než krvavá válka.

Odhodíme-li církevní uzavírání sňatku, důsledně musíme zavrhnout i občanské (státní) a prohlásit se pro volnou lásku, jakou žádají socialisté. Než kam bychom to dospěli? Pro koho vlastně pracují agrárníci? Kdo vyvolal v Čechách boj o rozlukou manželskou? Advokátní komora pražská na popud židů, to je důležité vědět, lid totiž na venkově přestává se soudit, proto je třeba vyvolati nové soudní procesy mezi manželi. Je-li nerozvížitelnost manželská břemenem vyžilce, zhýralce, proč mají se rozlukou dělat tisíce pořádných nešťastnými? Kdo je k manželství nutil?

Stejně hájíme-li náboženskou výchovu ve škole, hájíme věc spravedlivou a osvědčenou. Jaké výsledky přináší škola volná, nevěrecká, o tom poučuje nás Francie, kde je právě v největším úpadku. Slavný statistik Tarde v Pedagogické revui praví o zločinnosti francouzské mládeže odchované ze škol státních beznáboženských: „Pohříchu byli jsme ve svých nadějích v úspěchy našeho školství trpce zklamáni. Počet mladistvých zločinců při nepatrném vzrůstu obyvatelstva se skoro zdvojnásobil. Dostoupil r. 1894 úžasného čísla, u nezletilých 28.701 u hochů a 3.616 u dívek. Od r. 1881 — 1894 postoupil počet sebevražd u dospělých o 153 procent, u nezletilých dokonce o 166 proc. Za příčinu Tarde uvádí všeobecné přibývání nevěry. — Poměr školy nevěrecké k náboženské ve Francii zjistil soud seinský tento :

„Ze 100 dětí pro krádež, vraždu i na vlastních rodičích spáchanou odchováno bylo ve školách státních beznáboženských 89 proc. a ve školách náboženských kongregací jen 11 proc. a v polepšovnicích francouzských bylo ze 100 dětí 93 proc. ze škol státních a pouze 2 proc. ze škol náboženských. Nyní tam násilně zednáři i tyto školy zavřeli. Beznáboženská škola je jen na účet katolíků, neboť židé a protestanté posílají své děti do svých škol a běda tomu učiteli, který by jim jejich náboženství zlehčoval. Volná škola je výmyslem pokrokářských učitelů, kteří by si ve škole dělali co by chtěli a my bychom byli dobrými jen k placení. My musíme za děti zodpovídat, proto nám musí záležet, v jakém duchu jsou vychovávány.

Za těch 47 mill. K, které v Čechách platíme na učitelstvo (58 proc. zemských vydání, v Rakousku 40 proc.), nemůžeme připustit, aby škola se stala rejdištěm socialistických pokrokářů; neboť učitel neznaboh bude vychovávat neznabohy, učitel věřící zase věřící. To dobře znají v Itálii, kde z 8255 obcí dává 5789 vyučovat o své újmě náboženství samým učitelům, když stát vyhnal ze škol kněze; než mají s tím potíže; u nás by byly potíže ještě větší, když se učitelské listy chlubí, že 99 proc. učitelů je nevěrců. Představme si, že by takový učitel začal učit děti dle filosofa Nietschea Všecko je dovoleno, není ani zla, ani dobra, jedné dle svých pudů. Příkázání čtvrté neplatí. (Časopis soc. dem. pro děti. Jaro číslo 1. toho žádá.) Co potom, když my bychom byli bezmocní? Pak by učitel mohl šlapat před dětmi

na kříž, jako se to dělo ve Francii a my marně bychom proti tomu ohražovali!

Pro školu náboženskou vyslovili se nejslavnější mužové a učitelé: Komenský, Palacký, Havlíček dí: „My též myslíme, že musí být církev a škola spojena, má-li zůstatí církev pravou církví a škola pravou školou, a nenáležíme tedy do počtu Istivých nepřátel.“ (Sebrané spisy od Erbena str. 611), Spencer, Tolstoj a m. j. Těm, kteří chtějí zavésti mravouku bez Boha (jako je ve Francii), vysmívá se v „Ěmilu“ sám nevěrec Russó, který posílal děti do nalezince: Vaše mravná naučení jsou velice krásná, než ukažte mi jejich sankci (oprávněnost!)“ Prof. Föster v Curichu, vystoupilý z církve protestantské dal si práci, aby vychoval děti bez Boha, ale sám doznává: Nejde to! Proto se nedivme, že i nevěrci posílají své děti do škol klášterních raději, než do beznáboženských, vědí proč. A školu beznáboženskou žádají právě agrárníci, je jasno pro koho pracují — pro soc. demokraty, jako činí už teď „Cep“ svou nevěrou.

Nám musí každý dát za právo, žádáme-li pro katolíka školu katolickou, učitele katolického, chceme li, **aby škola zůstala svobodnou**, tím, čím býti má: ústavem vychovávajícím naši mládež pro národ a ne pro revolucionáře, anarchisty, jak chce Volná škola.“

Žádáme o svobodu vyznání pro katolíka, ne znásilnění, jakého musíme dnes zakoušet a jakého chtějí dosíci nevěrci odlukou církve od státu. Doba je dnes vážná u nás v Rakousku, nebudeme-li katolíci houževnatě pracovat, doč-

káme se kulturního boje. Víte, jakou neslýchanou urážku katolíků provedl rakouský univ. prof. žid Feilbogen v Římě v kapli Sixtinské na zelený čtvrtek 1908? Přijal z rukou sv. Otce sv. hostii se svou paní a švagrovou. Tato židovka pak Nejsvětější vyplivla na zem. Udělat to židům katolík v jejich synagoze, je na místě košerován. Židé počínají být drzími, cítí pod nohama pevnou půdu a jsou jisti, že jsou chráněni. Vláda je v zajetí židů a soc. demokracie. Na zemské konferenci 16. a 17. května 1908 v Praze řekl posl. Němec: „A toho jsme dosáhli. Ať je to vláda, ať je to panská sněmovna, vždy, když chtějí něco podniknouti, napřed se ptají, co tomu řeknou soc. demokraté. To je úspěch, s kterým můžeme býti spokojeni . . .“ Proto důtklivě vybízíme naše kněžstvo, aby neodávalo se nečinnosti nebo nevšímavosti a chopilo se organizační práce: Může-li žid pracovat u soc. demokratů a agrárníků, tím spíše má kněz u katolicko-lidové strany naší. Nuže hlavy vzhůru!

Nechť není ani jedné vesnice české v celém království českém, kde by naše strana, neměla schopného, činného důvěrníka, nechť není jedné české farnosti, kde by nestála mohutná organizace našeho rolníka, řemeslníka a dělníka. Naše heslo buď: **S lidem pro lid!**

„HLAS LIDU“

jediny český katolický dvojtýdenník obráz-
kový v Rakousku, vychází v Českých Budě-
jovicích. Ročně 8 K. Inzerce levná a úspěšná.

*Nákladem České sekce dieces. komitétu
v Č. Budějovicích vyšlo a posílá se vyplaceně :*

Zbrojnice katolická I.

(Vyvrácení námitek proti víře.) Třetí opravené
vydání. Cena 20 h, poštou 25 hal.

Zbrojnice katolická II.

Zpráva o sjezdu katolíků jihočeských. Cena
20 h, poštou 25 hal.

První moravská lidová pouť do Sv. Země.

Cena 40 hal., poštou 50 hal.

Klášteří zločiny ve světle pravdy.

Odpověď na neomalené útoky nepřátel církve.

Cena 4 hal., poštou 7 h.

Kladivo na socialisty. 32 str. 6 h, poštou 9 h.

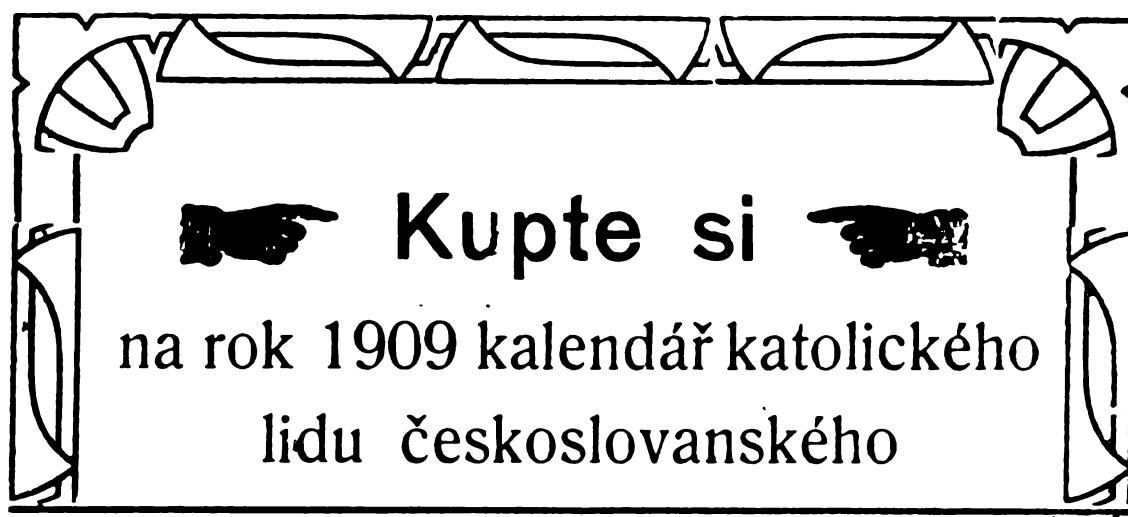
Bič na socialisty. Str. 32. 6 hal., poštou 9 h.

Pěš na socialisty. Str. 32. 6 h, poštou 9 hal

Kdo rozšiřovati chce kalendář „**VZKŘÍŠENÍ**“
aneb jiné spisy námi vydané, učiní nejlépe, když si
od odběratele dá vystaviti lístek následujícího znění:
Žádám Vás, abyste mi objednal pod společnou adre-
sou následující spisy: (Vypíše, co chce odebíratí.

V Černovicích dne . . .

Podpis :

„VZKŘÍŠENÍ“.

Objemný kalendář tento vyšel 1. září 1908. Ozdoben jest vkusnou obálkou, vloženým obrazem Panny Marie ustavičné pomoci a množstvím jiných zdařilých obrázků. Z bohatého obsahu uvádíme některé články
Zemědělská rada a jak subvence od ní žádati, jak zlepšit naše pozemky, zlepšujeme louky, pěstujeme ovoce, chov hovězího dobytka, proč hyne mladý dobytek, vaňte si mléka, chov ryb. Svorností k blahobytu, zpříjemněte si domácnost. Žádost vojína o dovolenou na žně atd.

Mimo to i jiné poučné články, pěkné povídky vážné i žertovné každého čtenáře upoutají a ušlechtilou zábavu mu poskytnou. Bude proto kalendář „VZKŘÍŠENÍ“ pravou knihou lidovou, bez níž žádný dělník nemůže se obejít. Cena poštou 1 K, na 5 ex. šestý nádavkem. Objednávejte **hro**radně. Objednávky již dnes

přijímá **Česká sekce diecéš. komitétu**
v **Čes. Budějovicích.**